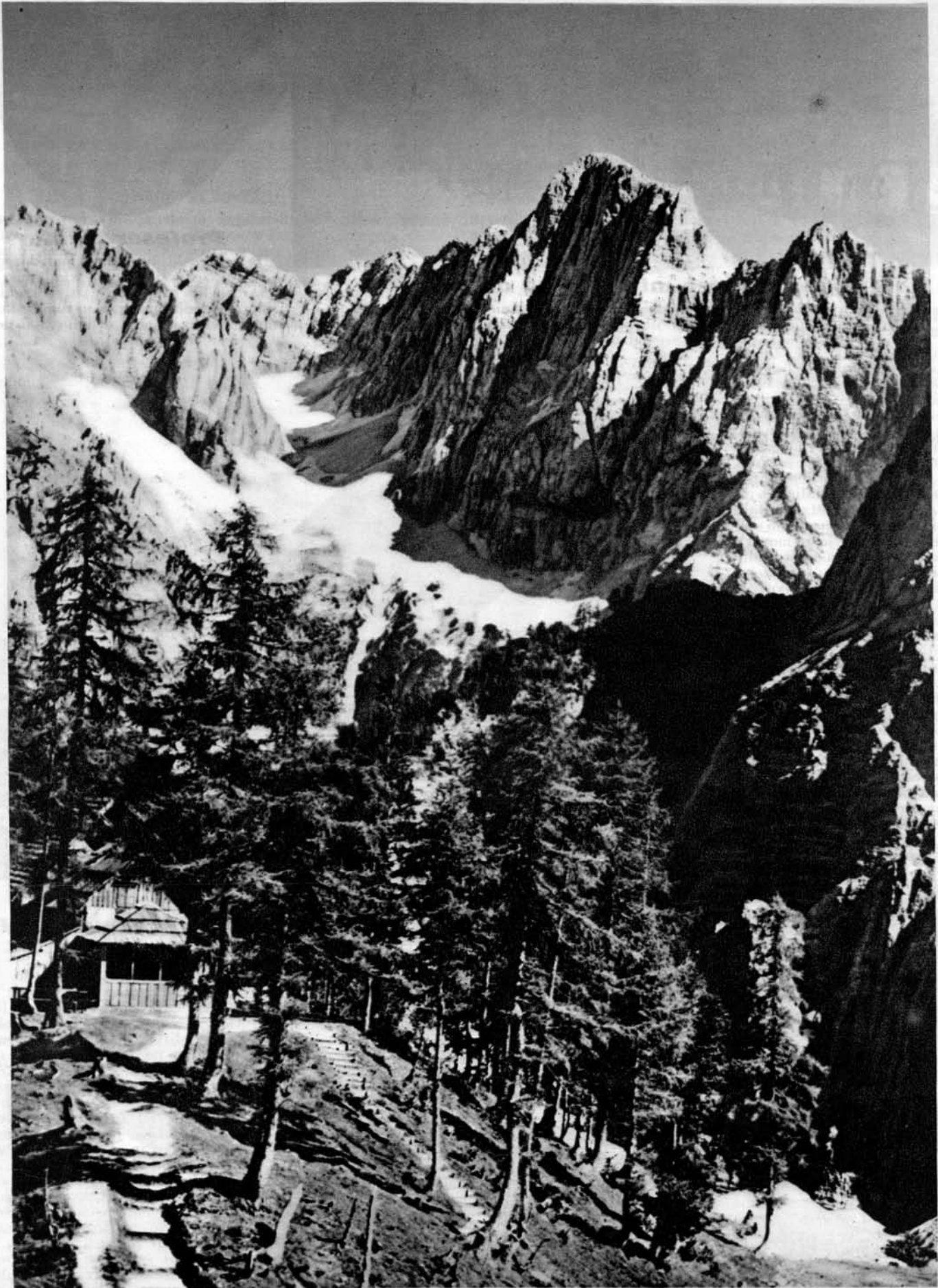

Ilustrirani Slovenec

Leto IV

Tedenska priloga »Slovenca« (št. 105) z dne 6. V. 1928

Štev. 19

Erjavčeva koča na Vršiču s Škrlatico v ozadju

Vršič je ena prvih lepih in lahkih pomladanskih tur.

S pogrebu žrtev milanskega atentata

Ponesrečeni zadnji atentat na italijanskega kralja v Milanu dne 12. p. m. je vendarle zahteval 17 smrtnih žrtev, ki so jih pokopali z velikimi slovesnostmi. Naša slika nam kaže žalni spreved pred milansko stolnico.

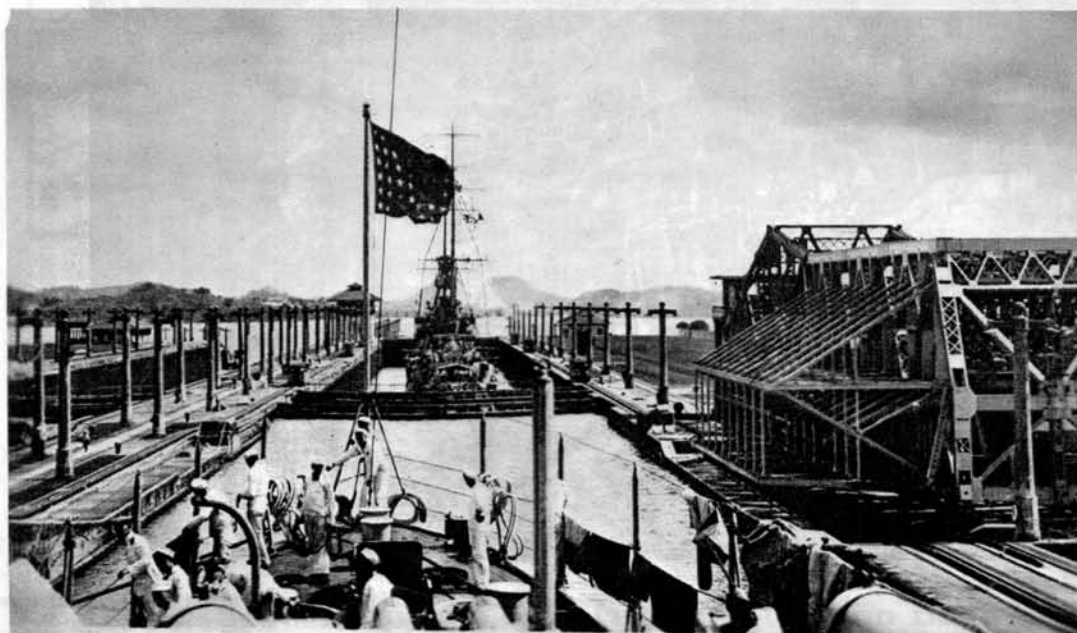
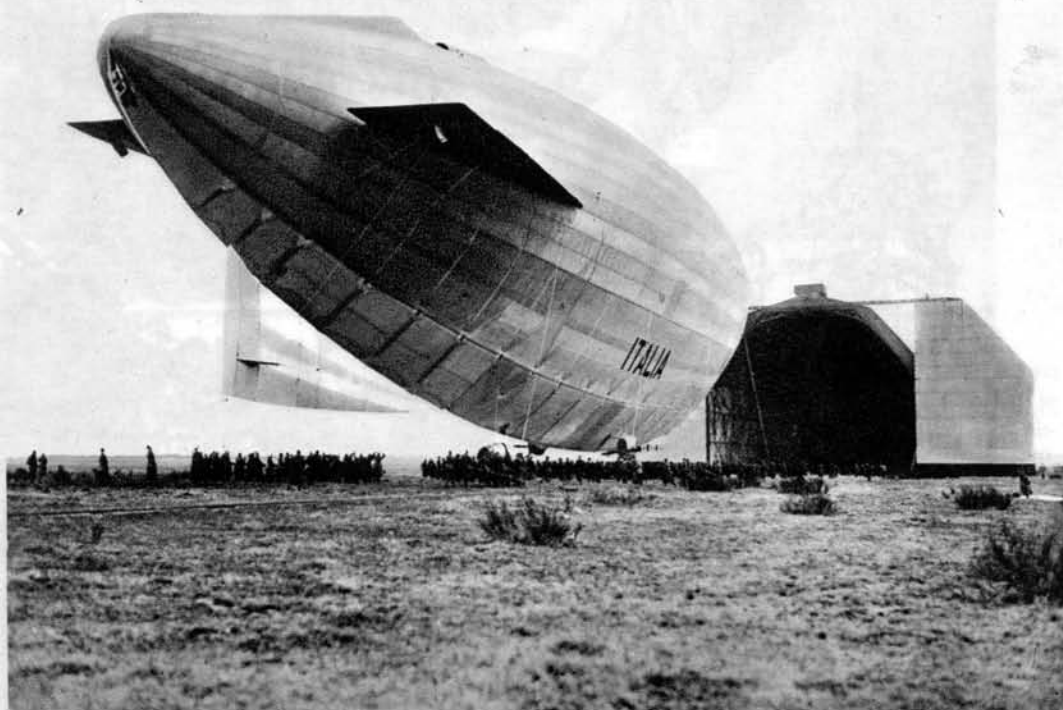

Profesor Maniu

vodja romunske narodne kmetijske stranke, ki bije strastne boje z vladajočo Bratianujevo liberalno stranko in ki utegne prinesiti popoln prevrat v romunsko politično življenje, med drugim tudi povratak princa Karla.

Nobilov polet na severni tečaj

Dne 15. aprila zjutraj je plul iz Milana preko slovenskega ozemlja ogromni zrakoplov »Italia«, s katerim je odhajal laški let. general Nobile s številnim spremstvom na severni tečaj. Med potjo je moral prestati nad Češkoslovaško zaradi velikih viharjev precej nezdod in zaprek, in šele po 50urni vožnji je prispel v ponedeljek 16. aprila v Stolp v Severni Nemčiji, kjer je počakal prihod provijantnega parnika »Città di Milano« in se pripravil za nadaljnji polet na Spitzberge in od tod na severni tečaj. Med drugim nosi Nobile s seboj tudi velik križ, dar papeža, da ga zasadi na najsevernejšo točko naše zemlje. Kako se bo ta polet, za katerega delajo Italijani tako reklamo, posrečil in kake uspehe bo rodil, je seveda težko prorokovati. — Slika nam kaže »Italia« pred zrakoplovno lopo v Stolpu.

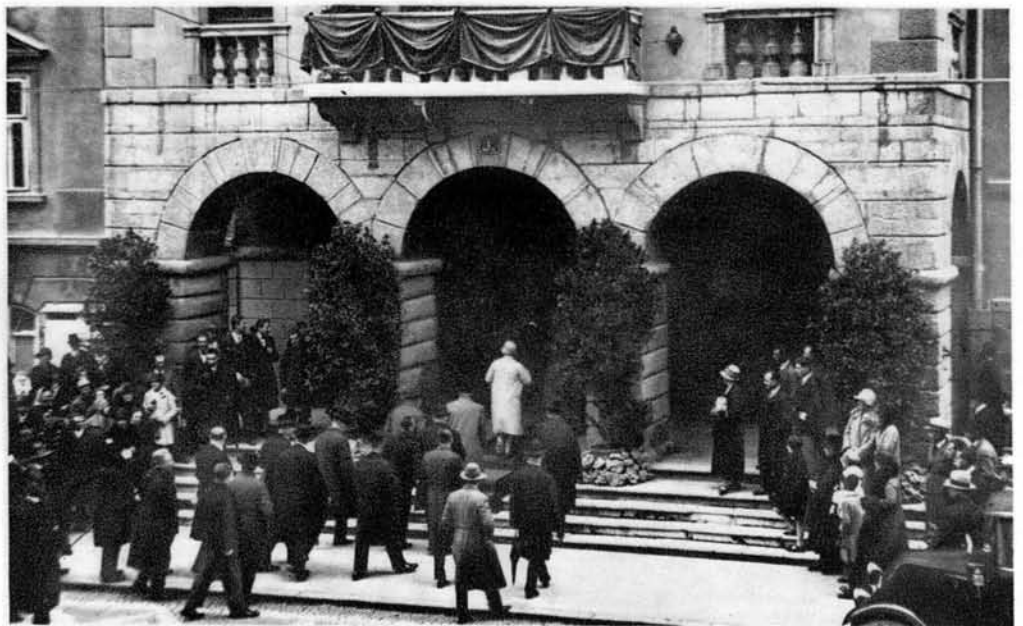
Skozi panamski prekop

Panamski prekop, ki veže Tih ocean z Atlantskim oceanom, deli ob enem Severno Ameriko od Južne Amerike. Dolg je 81 km, globok pa na najplitvejših krajih 12,5 m in širok na najožjih krajih 61 m, a vožnja po njem traja 7–9 ur. Zgradile so ga Združene države in od l. 1900. spada z obrežnim ozemljem tudi njim. Za Združene države severnoameriške je prekop ogromne gospodarske in stratežične važnosti, ker omogoča hitro koncentracijo vseh ameriških pomorskih sil v kateremkoli morju. Ogromne ugodnosti, ki jih nudi prekop Združenim državam, so napatile te, da začeljo misliti že na drug sličan prekop, ki bi šel skozi Nikaraguo in od tod tudi njih stremljenje, da bi si popolnoma podvrgli to državo. — Slika nam kaže vojno ladjo na prehodni točki kanala.

Ing. Makso Klodič

podravnatelj ljubljanskega železniškega ravnateljstva, ki je z ing. Hrovatom zasnoval železniško zvezo Slovenije z morjem in za katero se že izdelujejo podrobni načrti, graditi jo pa začno prihodnje leto iz inozemskega posojila.

Češkoslovaški bratje v Ljubljani

Dne 24. p. m. je posetilo zastopstvo občinskega sveta češke prestolice s svojim županom dr. Baxo na čelu našo belo Ljubljano. Slovenci smo pristrčno pozdravili ta prvi oficialni obisk zastopnikov bratske zlate Prage. Na sliki vidimo prihod dragih gostov na ljubljanski magistrat.

Potresna katastrofa na Bolgarskem

Dne 14. aprila je zadela južno Bolgarijo strahovita nesreča, namreč grozen potres, kakršnega še ne pominjemo bolgarska zgodovina. Že prvi dan je bilo mesto Čirpan skoro do tal porušeno, toda potresni sunki so se ponavljali z nezmanjšano silo še ves teden in razdejali na stotine vasi, ki so pokopale pod razvalinami tudi mnogo mrtvecev. Zlasti huda je bila še noč od 18. na 19. aprila, ki je skoro popolnoma razdejala drugo največje bolgarsko mesto Plovdiv in njegovo okolico daleč naokrog. Pogled na Plovdiv je vpravi strašen, saj je uničenih do 2000 hiš, nadaljnjih 2000 pa jako močno poškodovanih. Brez strehe je do sto tisoč oseb, ki prenočujejo pod milim nebom (glej sliko) in njih beda je strašna. Tudi Slovenci, ki še sami pomnimo šibo potresa iz l. 1895., moramo hiteti na pomoč bratskemu bolgarskemu narodu in naša dolžnost je, da se odzovemo klicu pomožnega odbora, ki pod vodstvom č. g. prošta A. Kalana zbira darove za nesrečne. Darove je pošiljati na upravo »Slovenca«.

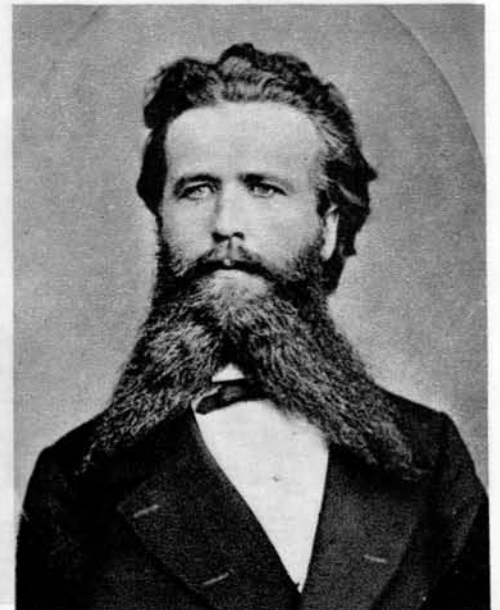
Slike k Slovenskemu biografskemu leksikonu

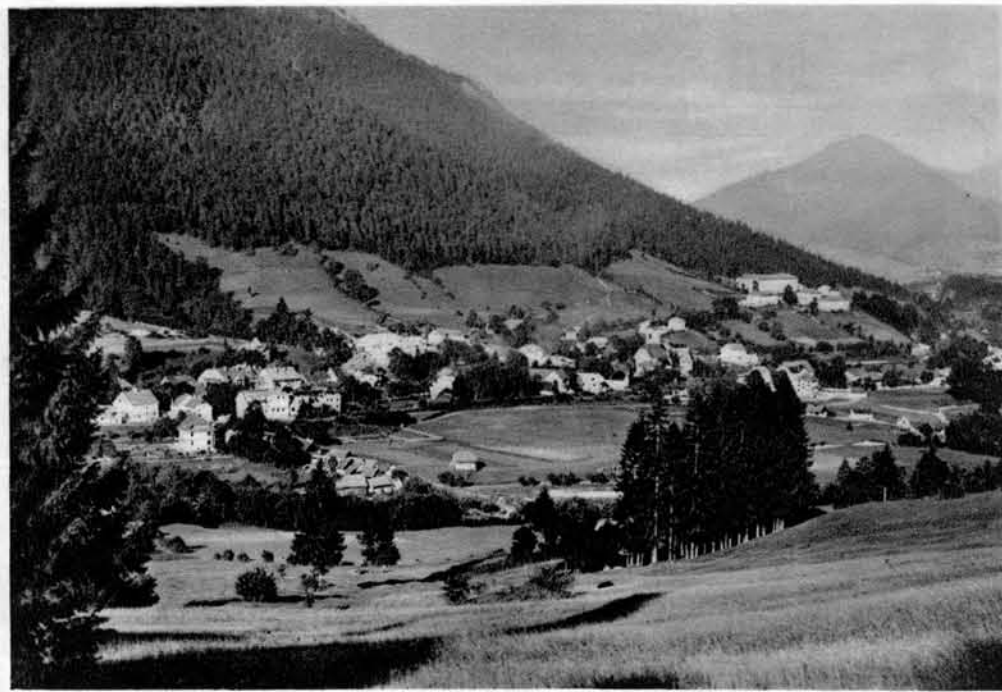
Jenko Simon
(1835—1869), pesnik.

Jare Evgen
(*1875), politik.

Jereb Gregor
(1845—1895), pisatelj.

Pogled na Trbiž

Rabeljsko jezero Predel z Mangartom in Jalovcem

Z naše Goriške: iz Trbiža v Gorico

Danes prinašamo skupino slik s slovenskega ozemlja v Italiji, in sicer s tistega dela, ki je širši javnosti znan po dogodkih iz svetovne vojne, nsem ljubiteljem našega sloovstva pa iz pesmi Simona Gregorčiča.

Dobri dve uri od Trbiža zagledate v višini 960 m „jezero temno sred gorskih orhob“, nad katerim se dviga v serpentinah (ključih) cesta proti sedlu, ki je prej ločilo Koroško od Goriške, proti romantičnemu Predelu (1156 m) z majhno naselbino na vrhu, s starimi utrdbami, ter Mangartom in Jalovcem v ozadju. Predel je bil nekoč prav važna avstrijska utrdba in verjetno je, da bodo sedaj Italijani tamošnje zastarele naprave le še izpopolnili. Cesta vas vodi dalje v Bovec ter poleg vojaškega pokopališča v Kobaridu, ki nam ni znan le iz zgodovine in literature, temveč zlasti še po strašnem porazu, ki so ga doživeli Italijani tu l. 1917. Od tu imate poldrugo uro v Gregorčičev planinski raj pod Krnom s spomenikom padlim vojakom, o katerem je

govorila svoj čas vsa Evropa. Strela je namreč spomenik poškodovala, Italijani so pa obdolžili pastirje iz okolice, da so to storili. Zažgali so iz mašcevanja župnišče v Drežnici pod Krnom, pretepli več ljudi, ogražali življenje slovenski duhovščini v okolici, razdejali v Kobaridu Volaričev spomenik in župani iz okolice so morali Italijane prositi odpuščanje v imenu prebivalstva — tedaj pa je prav oprico italijanskih alpincev, ki so se vežbali pod Krnom, strela udarila onovč v vrh Krna in potrdila izjavo strokovnjakov, da je strela uničila

spomenik in ne pastirji, ki so bili (trije po številu) po krivem obsojeni radi tega. Dalje nas vodi pot na Tolminsko, ki ima v svojem rojaku dr. Ivanu Preglju neprekosljivega opisovalca (primerjaj zlasti njegovo zadnjo knjigo »Tolminci«). Cesta gre sedaj ves čas po prekrasni dolini Soče, ki baje sploh nima para na svetu, toda trpke spomine nam po njej ozbujaajo številna pokopališča, na katerih spe tisoči in tisoči naših mož in fantov iz svetovne vojne. Prijetno nas dirne le zgledna pieteta, s katero oskrbujejo Italijani ta pokopališča in pa zares lepi spomeniki padlim vojakom na teh pokopališčih. Spomenik pri solkanskem mostu z napisom »Ich hatt einen Kameraden . . .« so postavili še Avstrijci. Vidite ga prav lepo iz plaka, če se peljete v Gorico.

Poromajmo, bratje, kar najčešče na to sveto razorano njivo, ki kar puhti iz svojih brazd po semenu iz svobodne domovine. Goriška naj nam bo spetišče, v katerem prilivajmo vedno olja k plamenu domovinske ljubezni, ki naj vzdržuje živo iskro vere, upanja in ljubezni. Ne pozabimo Ivan Cankarjevih besed: O domovina, ti si kakor zdravje . . .

Nekaj slik s te poti je bilo objavljenih tudi v prvi številki letošnjega Mentorja pri spisu: V domovini Simona Gregorčiča. Ker more Mentor radi stroškov, ki so s slikami v zvezi, objavljati slike samo v prav skromnem obsegu, naj veljajo današnje za nekaj komentar k prvim trem številkam Mentorja, na katerega ob tej priliki ponovno opozarjamo vse naše prijatelje.

Pogled na Tolmin

Nova župna cerkev v Kanalu

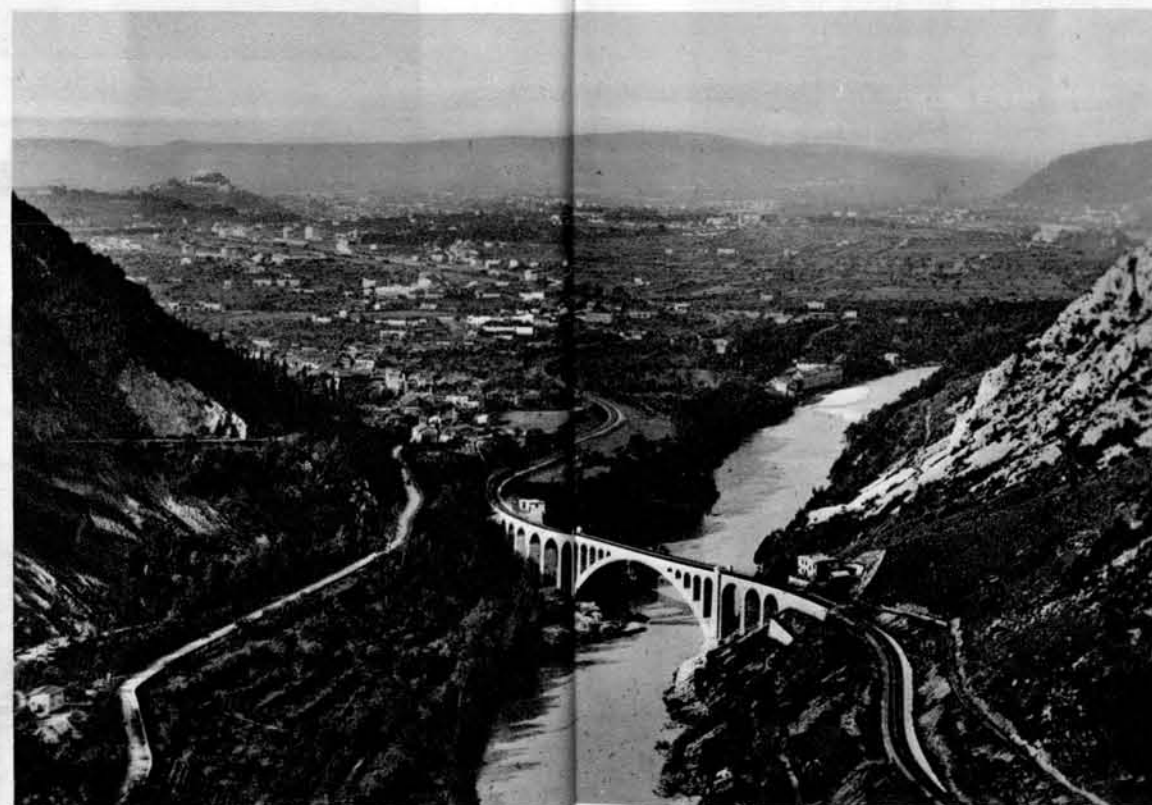
Monte Novo (Krn) na Dresenju (Drežnica) Caporetto - in basso il cimilero di guerra

Krn z Drežnico v podnožju.

32 - Panorama di Plezzo (Bovec)

Pogled na Bovec

Gorica s pobočja Svete gore nad solkanskim mostom čez Sočo

Zastopnice sedaj razpuščenih goriških dekliških krožkov ob priliki romanja na Sv. Katarino.

Na levi:

Manila, glavno mesto Filipinov.

Spodaj:

Domačinke pri pranju
zadaj filipinska vas.

Po Filipinih.

Filipini se zove skupina otokov v južnovzhodni Aziji, ki šteje blizu 3000 večjih in manjših otokov. Odkril jo je leta 1521. sloviti portugalski pomorščak Fernando Magelhaens. V preteklem stoletju so bili Filipini španska last, toda Španci so znani kot najslabši kolonijalni politiki, zato so povzročili s svojo nasilnostjo in izkoriščanjem tudi tu več velikih in krvavih vstaj. Konec pret. stol. so Španci v vojni z državami Sev. Amerike izgubili tudi to otočje, ki je za Ameriko zdaj najvažnejša točka v njeni tekmi z Japonci.

Filipini so jako rodovitni. Velika množina padavin in njih tropična lega povzročata bujno vegetacijo. Gorovja so gosto zarasla z gozdovi, kjer se drže še ostanki prvotnih prebivalcev, pretežno večino ostalega prebivalstva, ki šteje

okoli 10 milijonov duš, pa tvorijo razna malajska plemena, stanujoča v stavbah na kolih ob številnih rekah, dočim zavzema belo pleme le majhen del. Nekako devet desetih celokupnega prebivalstva je katoličanov.

Otočje je jako bogato in izvažajo velike množine najrazličnejših pridelkov, ki so znani po svoji izborni kakovosti. Velik ugled uživa zlasti tako zvana manila konoplja, ki jo dobivajo iz listov banan, razen tega pa pridelujejo tudi velike množine izbornega riža, sladkornega trsa, tobaka, kokosovih orehov, kokosovega olja itd. Znane so tudi filipinske cigare in pletarski izdelki.

Glavno mesto je Manila na otoku Luzon. Mesto šteje skoro 500.000 prebivalcev in ima docela evropski značaj.

Na levi:

Domačini v slavnostnem oblačilu.

Zgoraj:

Splavi s kokosovimi orehi
na reki Pagsanjan.

Na desni:

Mojstrsko izdelane terase
3 riževimi polji

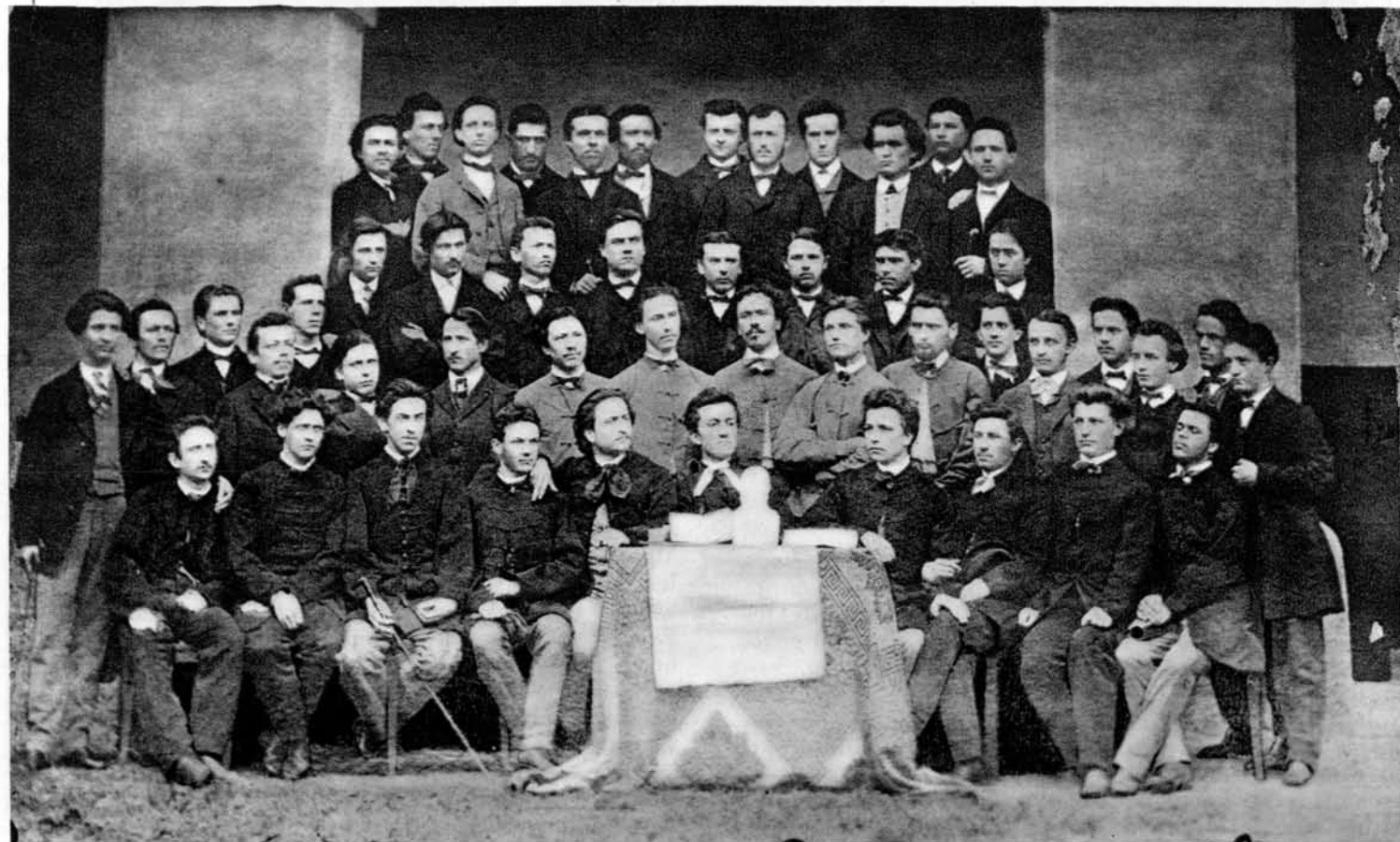
izrabljena je vsaka pet zemlje.

Pevski zbor ljubljanske »Glasbene Matice«, ki je proslavil pred kratkim slovensko pesem na Češkoslovaškem in v Avstriji

Dne 20. aprila se je odpeljal pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani na 12dnevno koncertno turnejo po Češkoslovaškem in Avstriji. Koncerte je priredil v Čeških Budjejevicah, v Piseku, v Plznu, v Pragi, v Olomucu, v Brnu, v Bratislavi in na Dunaju. Turneja je uspela sijajno in povsod je žel prave triumfe, a domovina bo gotovo hvaležna temu našemu reprezentativnemu pevskemu zboru, ki je ponesel lepoto slovenske pesmi k bratom Čehoslovakom ter med razvajene Dunajčane in tako proslavil naše ime tudi v tujini. Turnejo je vodil pevovodja ravnatelj Matej Hubad, ki ga je videti na sliki v sredini, skupaj z matičnim predsednikom dr. Vlad. Ravniharjem.

Maturantje ljubljanske gimnazije iz 1. 1869. s sedanjim ljubljanskim knezoškofom v sredini

K 30 letnici vladikovanja našega knezoškofa objavljamo še to zanimivo sliko, na kateri je videti celo vrsto pozneje važnih osebnosti iz naše polpreteklosti. V prvi vrsti sede od leve na desno poznejši: ameriški duhovnik Pavlin, Brejc, župnik More, poštar Klemenčič, pesnik J. Resman, knezoškof dr. Jeglič, šolski nadzornik Tonejc, šolski nadzornik Žumer, župnik Aljančič, župnik Marješič. — V drugi vrsti: prof. Fr. Borštnik, župnik Vidergar, Majer, misijonar Možina, neznan, Malfatti, Koncilja, Benedičič, sodnik Škerlj, katehet Marinko, škof. tajnik Bohinjec, poštni uradnik Planinec, okrajni glavar Friedrich, duhovnik Weis, neznan, uradnik Zdenko, uradnik Zupanc, neznan. — V tretji vrsti: kanonik Erker, železniški uradnik Urančič, duhovnik Oblak, sodnik Škofic, duhovnik Kodre, Bouvier, zdravnik Jelovšek, prof. Karlin. — V zadnji vrsti: Pečnik, duhovnik Videmšek, neznan, neznan, J. Borštnik, čadež, okrajni glavar Gozzani, neznan, podmaršal Tomše, finančni svetnik Dobida, neznan, katehet Pančur. — Izmed navedenih žive menda le še knezoškof, podmaršal Tomše in zdravnik Jelovšek.

Pesnik in kritik Tine Debeljak.

Rešitev uganke št. 17.

Rešitev te številčne uganke je cela vrsta, izmed katerih navajamo le naslednjo:

339	
337 350 338 341	
355 353	Vsak izmed 8 lokov
342 356	mora imeti vsoto
351 352	1346.
343 329 354 340	
344	

Vseh rešitev je prispelo 72, toda pravilne so bile samo 5, kar dokazuje premajhno potrpežljivost naših reševalcev. Izžrebana sta bila: za I. nagrado Andrej Lončar, dijak iz Ljubljane in za II. nagrado Jurij Cvetko iz Jurena pri Podčetrniku; dočim tretjemu reševalcu, vladnemu tajniku L. Eiletzu iz Slovenjgradca, sreča žal to pot ni bila mila.

Sergej Münzloff:

Car Berendej.

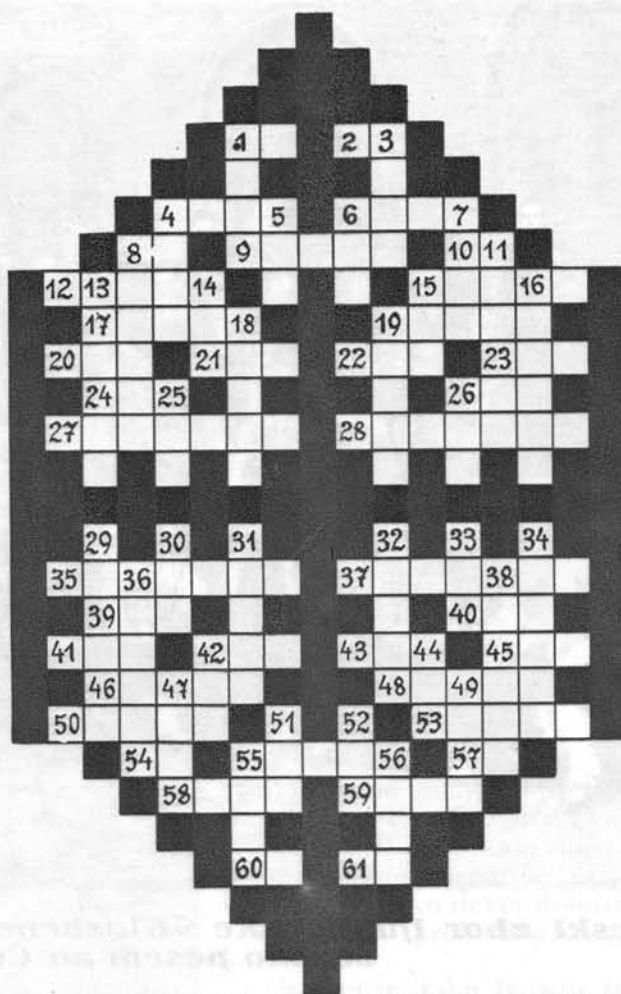
(Povest iz sibirskega pragozda.)

1. POGLAVJE.

Joj, kako lep dan so nekoč imeli marca meseca leta 1850.! Človeku je kar poskakovalo srce, če je gledal z visokega brega nebesno sinjino, reko Jenisej v ledenih okovih in božje pashe, bele gore, ki so se videle tam daleč, daleč proti Irkutsku. Vse se je lesketalo, vse je sijalo pod solnčnimi žarki. Nobenega konca, nobene meje ni imela snežena daljava. Samo zadaj, proti zapadu, je zagledalo oko po obronku razmetane, z belimi kučmami pokrite krasnojarske kočje in hiše iz mogočnih hlodov. Nad njimi so se dvigali iz dimnikov kakor iz srebra vltiti stebri dima liki vojska velikanov, ki je uprla glave v nebesne višave.

Po širokih, neobljudenih ulicah so se videli tu in tam ljudje: vsem so žarela lica, vsem so se svetile oči od mraza.

Na visokem stopnišču pred hišo je gledal v daljavo in mesto, pa se vsega nehote veselil kakih dvajset let star zastaven fant v kmečkem ovčjem

I. nagrada: Šarabon, GOSPODARSKA GEOGRAFIJA (vez.);
II. nagrada: Dostojevski, BELE NOČI (vez.)

Vodoravno: 2. obrtniška organizacija, 5. reka, 6. telovadno orodje, 9. dijaški strah, 12. karta, 14. slovstveni proizvod, 15. okrajšava iz kemije za cin, 16. postaja blizu Ljubljane, 18. predpotopna žival, 21. teža, 22. najmanjši del teles, 24. perutnina, 25. posoda, 26. kovina, 29. pesnik, 31. plačilno sredstvo, 32. početek ognja, 34. vzklík, 36. opera, 37. plosk. mera, 38. nepotrebna stvar, 40. menična obveza, 41. grški junak, 42. turška mera za težo. — **Navpično:** 1. junak slov. narod. pesmi, 3. gibanje snega, 4. mladini potrebno, 5. igra, 6. moško ime, 7. kraj blizu Ljubljane, 8. mesto v Angliji, 10. rimsko oblastvo, 11. dvo-parkljar, 13. pripadnik judovske stranke, 15. azijski otok, 17. ruski revolucionar, 19. del kosti, 20. kača, 23. suženj, 27. angleška kolonija, 28. streha, 29. ločilo, 30. japonsko mesto, 31. del soda, 33. jezero v Aziji, 36. ptica, 38. predlog, 39. medmet.

kožuhu in s toplo kučmo na glavi. To je bil gospodarjev sin, Grigorij. Njegov oče, Matvej Palič Ananjevih, je stanoval v dvonadstropni veliki hiši tik ob strmini, kjer imajo zdaj mestni drevored.¹ Hiša je bila mogočna: še roke bi bile prekratke, da bi objele tak mecesnov hlod, iz katerih je bila stesana. Mecesen res raste počasi, pa zato tudi stoji nešteto let. Saj veste, da je še železo strohnelo in se sesulo v rjo v gomilnih nasipih, ki se dvigajo kakor morski valovi v Jenisejskih stepah, toda notranje mecesnove stene teh grobov so cele in nič se jim ni zgodilo. In vendar samo Bog ve, kdo je zgradil te grobove: človeški spomin o njih ne ve ničesar povedati!

Dva psa čuvaja sta zavohala gospodarja. Kosmata, z ivjem pokrita sta planila gori po stopnicah, se pričela zvijati in prijazno drgniti ob Grigorjeve noge.

— No, danes je pa lepo! — je veselo zaklical dolgovezen, navidez neroden fant, ki je priletel iz kuhinje: — ali nočeva sankati? Joj, kako bi smuknila po hribu navzdol!

(Dalje prih.)

¹ Palič namesto Pavlovič v navadni izgovorjavi. Ananjevih — sibirski priimki se ne sklanjajo. Nastali so kot množ. rodilnik na vprašanje čigav?